

Biroul permanent al Senatului

588 / 13.11.2023

Parlamentul României

Senat

Comisia juridică, de numiri,
disciplină, imunități și validări
Nr. XIX/ 338/21.X.2023

Comisia pentru apărare, ordine publică
și siguranță națională
XXV/643/31.X.2023

RAPORT COMUN

asupra **Propunerii legislative pentru creșterea siguranței rutiere, precum și pentru modificarea și completarea OUG nr.195/2002 privind circulația pe drumurile publice și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal**

(L588/2023)

În conformitate cu prevederile art. 70 din Regulamentul Senatului, republicat, Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări și Comisia pentru apărare, ordine publică și siguranță națională, prin adresa nr. **L588/2023**, în data de 23.10.2023, au fost sesizate de Biroul permanent al Senatului în vederea dezbaterii și elaborării raportului comun asupra **Propunerii legislative pentru creșterea siguranței rutiere, precum și pentru modificarea și completarea OUG nr.195/2002 privind circulația pe drumurile publice și completarea Legii nr.286/2009 privind Codul penal**, având ca inițiatori: Bola Bogdan-Alexandru - deputat Neafiliat; Kocsis-Cristea Alexandru - deputat Neafiliat.

Consiliul Legislativ a transmis un aviz favorabil, cu observații și propuneri.

Consiliul Economic și Social a transmis un aviz favorabil, cu observații. Prezentăm câteva observații: punctul de amendă nu ar trebui raportat la salariul mediu, ci ar trebui să se raporteze în continuare la salariul minim; valoarea punctului de amendă nu trebuie redusă la 5% din salariul minim, întrucât acest lucru va duce la nerespectarea regulilor de circulație de către mai mulți participanți la trafic; ar fi oportună și creșterea vitezei maxime de deplasare pentru anumite categorii de vehicule de la 25 km/h la 40 km/h; creșterea termenului de la 6 luni la 10 ani pentru exercitarea dreptului de obținere a permisului de conducere este disproporționat de mare față de celelalte modificări propuse de inițiativa legislativă.

Consiliul Superior al Magistraturii (CSM), prin Comisia nr. 1 – reunită “Legislație și cooperare interinstituțională”, a exprimat un punct de vedere cu numeroase observații, apreciind că trebuie să aibă o fundamentare riguroasă, pentru a răspunde jurisprudenței Curții Constituționale și să fie, astfel, ancorat în nevoile reale de reglementare prin mijloace de drept penal.

Propunerea legislativă are ca obiect instituirea unor măsuri pentru creșterea siguranței rutiere, prin intervenții legislative asupra OUG nr. 195/2002 privind circulația pe drumurile publice, republicată, cu modificările și completările ulterioare, și asupra Legii nr. 286/2009 privind Codul penal, cu modificările și completările ulterioare.

În ședințe separate, membrii prezenți ai celor două comisii sesizate pentru dezbateră pe fond au analizat inițiativa legislativă și avizele și punctele de vedere primite și au hotărât să adopte, cu majoritate de voturi, un **raport comun de respingere**.

Astfel, așa cum preciza și Consiliul Superior al Magistraturii în punctul de vedere transmis, **propunerea legislativă mărește durata în care persoana care nu deține permis de conducere și a fost condamnată, prin hotărâre definitivă, pentru oricare dintre infracțiunile prevăzute la art. 334, art. 335 alin. (1), art. 336, art. 337, art. 338 alin. (1) și art. 339 alin. (2) - (4) din Codul penal sau pentru o infracțiune care a avut ca rezultat uciderea sau vătămarea corporală a unei persoane, săvârșită ca urmare a nerespectării regulilor de circulație, precum și persoana al cărei permis de conducere a fost anulat în condițiile art. 114 alin. (1) lit. a) - d) sau ale art. 115 alin. (1) are dreptul de a se prezenta la examen pentru obținerea permisului de conducere, respectiv pentru obținerea unui nou permis de conducere.**

Însă, propunerea de modificare a art. 24 alin. (6) lit. a) din OUG nr. 195/2002 nu are efecte în privința persoanei condamnate prin hotărâre definitivă la pedeapsa amenzii penale. Potrivit art. 165 din Codul penal, în cazul amenzii, reabilitarea are loc de drept, dacă în decurs de 3 ani condamnatul nu a mai săvârșit o altă infracțiune. Termenul de 3 ani se calculează din momentul în care amenda a fost achitată integral sau executarea ei s-a stins în orice alt mod, conform art. 167 alin. (2) din Codul penal.

Astfel, **mărirea intervalului temporal**, calculat de la data executării pedepsei, în care o persoană are dreptul de a se prezenta la examen pentru obținerea permisului/pentru obținerea unui nou permis de conducere, de la 6 luni la 10 ani, **nu are aplicabilitate în cazul persoanelor condamnate la plata amenzii penale**, întrucât la intervenirea reabilitării persoanele condamnate pentru infracțiunile menționate au dreptul de a se prezenta la acest examen în temeiul art. 24 alin. (6) lit. e) din O.U.G. nr. 195/2002.

Mărirea intervalului temporal, calculat de la data executării pedepsei, în care o persoană are dreptul de a se prezenta la examen pentru obținerea permisului/pentru obținerea unui nou permis de conducere, de la 6 luni la 10 ani **nu are aplicabilitate nici în cazul persoanelor condamnate la pedeapsa închisorii care nu depășește 2 ani**, față de dispozițiile art. 24 alin. (6) lit. e) din O.U.G. nr. 195/2002.

În cazul în care inițiatorii au urmărit instituirea un regim derogatoriu de la efectele reabilitării, prevăzute de art. 169 alin. (1) din Codul penal, acesta trebuia să fie clar reglementat, pentru a evita dificultăți de interpretare. Mai mult, era necesar ca propunerea legislativă să

privească în mod corespunzător și situația reglementată la art. 24 alin. (6) lit. e) din O.U.G. nr. 195/2002, în condițiile în care, de lege lata, interdicția obținerii unui permis de conducere/unui nou permis de conducere nu mai poate subzista după intervenirea/constatarea reabilitării judecătorești/de drept.

În ceea ce privește introducerea la articolul 336, după alineatul (3), a unui nou alineat, respectiv alin. (4), cu următorul cuprins: „(4) În cazurile prevăzute la alin. (1)-(3), confiscarea vehiculului este obligatorie, în condițiile art. 112”, adică în situațiile în care **o persoană se află sub influența alcoolului sau a altor substanțe când conduce un vehicul**, Comisia CSM a constatat următoarele:

Măsurile de siguranță au drept scop înlăturarea unei stări de pericol și preîntâmpinarea săvârșirii faptelor prevăzute de legea penală. Acestea se iau față de persoana care a comis o faptă prevăzută de legea penal, nejustificată, putându-se lua și în situația în care făptuitorului nu i se aplică o pedeapsă (art. 107 din Codul penal). Confiscarea vehiculului în cazul săvârșirii infracțiunii de conducere a unui vehicul sub influența alcoolului sau a altor substanțe se dispune în condițiile art. 112 alin. (1) lit. b), alin. (2), alin. (3), alin. (5) și alin. (6) din Codul penal.

Confiscarea specială se dispune atunci când judecătorul de cameră preliminară (sesizat în condițiile art. 549¹ din Codul de procedură penală) sau instanța de judecată apreciază că există o stare de pericol prin lăsarea în circulație a anumitor bunuri, iar prin luarea măsurii confiscării speciale se poate înlătura starea de pericol, verificându-se de asemenea dacă măsura de siguranță este proporțională cu scopul urmărit prin aceasta.

Legiuitorul a prevăzut cazuri de confiscare specială obligatorie, în ipoteza infracțiunilor de corupție, în cazul traficului și consumului ilicit de droguri. Or, este neclar dacă în viziunea inițiatorilor s-a încercat reglementarea unui caz de confiscare specială obligatorie ori dacă măsura de siguranță este supusă analizei judecătorului/instanței de judecată conform art. 112 din Codul penal, care va aprecia dacă valoarea vehiculului condus în ipotezele reglementate de alin. (1) - (3) ale art. 336 din Codul penal nu este vădit disproporționată față de natura și gravitatea faptei, pentru a se dispune confiscarea în parte, prin echivalent bănesc, ținând seama de urmarea produsă sau care s-ar fi putut produce și de contribuția bunului la aceasta.

De asemenea, prin raportare la dispozițiile art. 112 din Codul penal, **judecătorul/instanța analizează dacă se impune confiscarea echivalentului în bani a vehiculului (în întregime/în parte), dacă vehiculul nu aparține infractorului, iar persoana căreia îi aparține nu a cunoscut scopul folosirii acestuia.** Mai mult, analiza judecătorului/a instanței va avea în vedere și scopul măsurilor de siguranță.

În ceea ce privește introducerea în sfera ilicitului penal a faptei conducătorilor de autovehicule **care depășesc limita legală cu mai mult de 80km/h a vitezei maxime admise pe sectorul de drum respectiv și pentru categoria din care face parte autovehiculul condus, prin introducerea în Codul penal a unui nou articol, respectiv art. 338¹** - în legătură cu limitarea mijloacelor de probă prin care poate fi constatată depășirea cu mai mult de 80 km/h a vitezei maxime admise pe sectorul de drum respectiv și pentru categoria din care face parte autovehiculul condus, la mijloacele tehnice omologate și verificate metrologic - această mențiune este preluată din reglementarea contravențiilor prevăzute de art. 102 alin. (3) lit. e), respectiv art. 102 alin. (4) lit. a) din OUG nr. 195/2002 în vigoare. Reglementarea din O.U.G. nr. 195/2002, republicată, este justificată, având în vedere că împrejurările de fapt în care se săvârșesc aceste contravenții rutiere fac imposibilă administrarea unei alte probe cu aceeași valoare științifică în privința aceluiași fapt

de probat (viteza autovehiculului la momentul măsurării).

Într-un proces penal, însă, este posibilă administrarea și a altor mijloace de probă (de exemplu, expertiza tehnică auto), mai ales că pot exista situații când infracțiunea nu este flagrantă, nefiind astfel constatată cu mijloace tehnice omologate și verificate metrologic.

Pot exista situații în care această infracțiune intră în concurs cu alte infracțiuni contra siguranței circulației pe drumurile publice, ipoteze în care se dispune în procesul penal efectuarea unui raport de expertiză tehnică pentru a se stabili, printre altele, viteza vehiculului la un anumit moment.

Pe de altă parte, nicio infracțiune reglementată de Codul penal ori legile speciale nu este condiționată de caracterul flagrant al acesteia, după cum nicio infracțiune nu cunoaște o astfel de limitare a mijloacelor de probă care pot fi administrate în cadrul procesului penal.

În ceea ce privește alin. (2) al art. 338¹ - „*Confiscarea autovehiculului este obligatorie, în condițiile art. 112*” - așa cum se subliniază și în punctul de vedere transmis de Consiliul Superior al Magistraturii, introducerea în sfera ilicitului penal a acestei infracțiuni (și obligativitatea dispunerii măsurii de siguranță s.n.) – Conducerea cu viteză excesivă - trebuie motivată extrem de riguros, cu analize privind frecvența săvârșirii acestor fapte și a urmărilor produse, față de jurisprudența Curții Constituționale în aplicarea principiului *ultima ratio*:

„30.(...) *Curtea reține că, în exercitarea competenței de legiferare în materie penală, legiuitorul trebuie să țină seama de principiul potrivit căruia incriminarea unei fapte trebuie să intervină ca ultim resort în protejarea unei valori sociale, ghidându-se după principiul ultima ratio. în jurisprudența sa. Curtea a apreciat că, în materie penală, acest principiu trebuie interpretat ca având semnificația că legea penală este singura în măsură să atingă scopul urmărit, alte măsuri de ordin civil, administrativ etc. fiind improprie în realizarea acestui deziderat. Mai mult, măsurile adoptate de legiuitor pentru atingerea scopului urmărit trebuie să fie adecvate, necesare și să respecte un just echilibru între interesul public și cel individual. Curtea a reținut că din perspectiva principiului ultima ratio, în materie penală nu este suficient să se constate că faptele incriminate aduc atingere valorii sociale ocrotite, ci această atingere trebuie să prezinte un anumit grad de intensitate, de gravitate, care să justifice sancțiunea penală.” (Decizia CCR nr. 561/2021)*

Și Consiliul Legislativ, cu privire la art. II pct. 1 și 2, precizează că nu este necesară prevederea potrivit căreia “confiscarea vehiculului este obligatorie în condițiile art. 112”, întrucât măsura confiscării are caracter obligatoriu și se dispune de către instanță în cazurile prevăzute la art. 112 și în lipsa unei astfel de dispoziții. Potrivit doctrinei, “**caracterul obligatoriu al măsurii confiscării este subsumat celui al proporționalității**” în ceea ce privește **restrângerea exercițiului dreptului de proprietate**. Prin urmare, “în aplicarea acestei sancțiuni, instanța de judecată va examina dacă restricția dreptului îndeplinește exigențele art. 53 din Constituție (...), astfel încât. Deși obligatorie, măsura nu se va aplica ope legis.”

Comisia juridică, de numiri, disciplină, imunități și validări și Comisia de apărare, ordine publică și siguranță națională au luat în dezbatere propunerea legislativă și au hotărât, cu majoritate de voturi ale membrilor prezenți, să adopte un **raport comun de respingere**. Supunem votului plenului Senatului prezentul raport, împreună cu propunerea legislativă.

Prin conținutul său normativ, propunerea legislativă înregistrată cu **L588/2023** face parte din categoria **legilor organice**, fiind incidente prevederile art. 73 alin. (3) lit. h) din Constituția României, republicată, și urmează să fie luată în dezbateri și adoptare de plenul Senatului, împreună cu **raportul comun de respingere**, cu respectarea prevederilor art.76 alin.(1) din Constituția României, republicată, **ca și primă Cameră sesizată**

Președinte,

Senator Cristian Augustin Niculescu Țăgârlescu

Secretar,

Senator Laura Mihaela Moagher

Președinte,

Senator Nicoleta Pauliuc

Secretar,

Senator Gheorghică Mîndruță